

Zpráva o činnosti ČSS v letech 2015-2016 pro Valné shromáždění konané 1. 2. 2017

Vážené a milé kolegyně,

vážení a milí kolegové,

setkáváme se sice tradičně na Valném shromáždění naší asociace, ale poněkud dříve než bývalo zvykem, což je dáno změnou našich stanov. Nicméně i přesto je povinností předsedy předložit vám jménem výboru ČSS zprávu o činnosti za období od posledního Valného shromáždění.

Na začátku mi dovoluji, abych připomněl památku našich kolegyně a kolegů, kteří naši pospolitost opustili během minulých dvou let. Bohužel musím konstatovat, že mezi nimi byl i význačný představitel české sociologie (a můj učitel) prof. Ivo Možný (31. srpna 1932 Prostějov – 10. září 2016), jehož energičnost, často provokativní otevřenost a novátorství nás v mnohém inspirovalo. Ale nebyl to jen on, kdo nás opustil. Dovolte, abychom si symbolickou minutou ticha připomněli jejich památku.

Na našem minulém setkání jsme kromě jiného přijali změnu stanov. Tento krok byl, po formální stránce, vynucen změnou legislativy, na kterou jsme museli včas reagovat. Tuto skutečnost připomínám, protože celý proces, tedy především proces registrace nových stanov a zápis do rejstříku, byl sociologicky velmi zajímavý. Trval kolem jednoho roku a zatížil svými požadavky neočekávaně hodně lidí. I na tomto se ukázalo, jakým mimořádným sociologem byl Max Weber s jeho koncepty byrokracie, legálního panství a racionalizace.

Kromě změny stanov poslední Valné shromáždění sestavilo kandidátku pro volby hlavního výboru a kontrolní komise. V následných volbách bylo zvoleno i nové složení hlavního výboru České sociologické společnosti. Výbor tedy pracoval (a stále pracuje) ve složení (v abecedním pořadí): Dušan Janák, Hynek Jeřábek, Helena Kubátová, Dušan Lužný, Alena Miltová, Miroslav Paulíček, Iva Šmídová, Milan Tuček, Jan Váně, Kazimír Večerka a Jiří Vinopal, přičemž Helena Kubátová a Jiří Vinopal ve výboru pracovali jako místopředsedkyně a místopředseda, Alena Miltová jako hospodářka, Miroslav Paulíček jako tajemník a Dušan Lužný jako předseda. Současně byla zvolena kontrolní komise ve složení: Michal Kotík, Martina Štípková a Jiří Šubrt.

Hlavní výbor se v uplynulých dvou letech scházel pravidelně, a to buď v Praze nebo v Olomouci (u příležitosti olomoucké podzimní konference). Poslední jednání se uskutečnilo včera, tedy v předvečer Valného shromáždění a Výroční konference ČSS. Rád bych na tomto místě poděkoval všem členkám a členům hlavního výboru za jejich činnost. Zvláště bych však chtěl poděkovat Aleně Miltové, která obětavě a naprosto spolehlivě zajišťovala mnohé nezbytné pro chod výboru i celé ČSS.

Podíváme-li se zpět na uplynulé dva roky, uvidíme tam naprosto mimořádnou událost. Byla jí 12. konference Evropské sociologické asociace, která proběhla v Praze ve dnech 25. – 28. srpna 2015. Konferenci organizačně zajišťoval Sociologický ústav AV ČR a své úlohy se zhostil výborně. Konference měla velký úspěch a je jisté na místě poděkovat všem organizátorům za skvěle odvedenou práci, především však řediteli Sociologického ústavu Tomáši Kosteckému. Význam české sociologie se také

odrazil ve volbách do výkoného výboru ESA, v nichž uspěli Tomáš Kostelecký a Csaba Szaló. Jen v této souvislosti připomínám, že další konference ESA se uskuteční letos na přelomu srpna a září v Athénách.

Ale nejen velkými konferencemi je naplněn náš odborný život. Základ naší činnosti tvoří zcela neodmyslitelně činnost odborných sekcí, které mimo jiné pořádají své vlastní konference, semináře, sympozia či workshopy. Intenzita aktivit různých odborných sekcí je různá, to si musíme otevřeně přiznat. Nicméně rád na tomto místě připomínám kontinuální působení Sekce sociální patologie a Sekce sociální antropologie. První zmíněná pod péčí a jasným řízením Kazimíra Večerky každoročně připravuje konference a vydává sborníky z těchto konferencí. V roce 2015 (8. - 10. 4.) uspořádala konferenci „Ohrožené a rizikové skupiny současnosti“ a o rok později 20. - 22. 4. 2016 konferenci „Úvahy nad socializací, sociálně patologickými jevy a obtížemi resocializace“. Sekce sociální antropologie aktivně pomáhá České asociaci pro sociální antropologii ve spolupráci s Etnologickým ústavem AV ČR při organizování tradičních Gellnerovských seminářů, kterých se účastní význační mezinárodně uznávaní zahraniční odborníci. Dvě akce uspořádala také sekce sociologické teorie. V roce 2015 (5. 12.) uspořádaly sekce Sociologie rodiny a sekce Sociologie medicíny, zdraví a nemoci konferenci „Zdravá matka, zdravé dítě: prolínání rodiny a medicíny v sociálněvědním výzkumu“.

Hlavní výbor ve své činnosti kladl velký význam na to, aby ČSS sloužila jako prostředí a jako nástroj přibližování se a případné spolupráce ČSS a jednotlivých sociologických pracovišť. Jedním ze způsobů, které by mohly směřovat k naplnění tohoto cíle, jsou společná setkání hlavního výboru a zástupců sociologických pracovišť, resp. takových akademických pracovišť, pro něž je sociologie prioritním oborem. Také v uplynulém období se takové setkání uskutečnilo (6. května 2016) a během něho došlo nejen k výměně zkušeností, ale také k některým inspirativním návrhům jak dále intenzivěji spolupracovat a odstraňovat bariéry, které této spolupráci zabraňují. Reakce na setkání byly z mnoha stran pozitivní, takže lze doufat, že tato společná setkání budou pokračovat.

Druhým způsobem, kterým chce hlavní výbor napomoci lepší komunikaci a přehlednosti, je nové využití institutu kolektivního členství, které je zaneseno v našich stanovách. S radostí mohu konstatovat, že v současné době má ČSS následující kolektivní členy: Katedru sociologie, andragogiky a kulturní antropologie Univerzity Palackého v Olomouci, Katedru sociologie Západočeské univerzity v Plzni, Katedru sociologie Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, Katedru sociologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze, Katedru sociologie Univerzity Hradec Králové, Katedru sociologie Filozofické fakulty Ostravské univerzity a Sociologický ústav AV ČR. Kolektivní členové získávají drobné výhody a jejich zástupci jsou zváni na jednání hlavního výboru. Otevřeně musím říci, že pomáhají svými příspěvky zlepšovat finanční situaci ČSS a proto jejich členství chápeme také jako výraz podpory ČSS a výraz sounáležitosti s celou českou sociologií. Za tuto podporu a spolupráci jim děkuji.

Jakkoliv jsou kolektivní členové důležití, klíčoví pro život ČSS jsou členové individuální. K 16. lednu 2017 nás bylo celkem 270. Otázka je, zdali je tento počet malý nebo dostatečný. Určitě se všichni shodneme, že by mohl být vyšší. Samozřejmě, množství nezaručuje aktivitu. Přesto bych vás všechny chtěl požádat o jakékoliv, byť i minimální, úsilí při šíření informovanosti o ČSS, především mezi mladými zájemci o sociologii.

Na mladé socioložky a sociology jsou koneckonců zaměřeny dvě významné aktivity. První je soutěž o *Cenu Miloslava Petruska za nejlepší odborný článek* vydaný v časopise s recenzním řízením v oboru sociologie. Hlavním cílem této soutěže je podpořit a ocenit publikační aktivitu studujících. Úspěch v této soutěži je spojen s finančním oceněním, se získáním diplomu s podobiznou našeho prvního polistopadového předsedy a významného českého sociologa s mimořádnými lidskými vlastnostmi. Vedle toho vítězové získají zdarma jednoleté členství v naší společnosti.

Ceny předané v roce 2015 (resp. soutěž z roku 2014): 1. místo Vít Horák za článek: *Public Sociology and Hermeneutics. Critical Sociology*, online, first published on January 30, 2015; DOI: 10.1177/0896920515569083; 2. Michal Šindelář za článek: *Sendvičová konstelace a well-being člověka: vhléd do českého terénu. Sociální studia* 3/2014, s. 31–49; 3. Nela Patschová za článek: *Dědečkové vs. babičky. Prarodičovství v kontextu aktivního stárnutí. Sociální studia* 3/2014, s. 51–73. Celkem přihlášených textů: 5.

Ceny předané v roce 2016 (resp. soutěž z roku 2015): 1. místo Lukáš Dirga, Alena Lochmannová, Petr Juříček na text: *The Structure of the Inmate Population in Czech Prisons. Sociológia*, roč. 47, 2015, č. 6, s. 559-578; 2. Petra Tlčimuková: *Buddhist Memories of Normalisation in Czechoslovakia. Religion and Society in Central and Eastern Europe*, roč. 8, 2015, č. 1, s. 21-38. 3. místo nebylo uděleno. Celkem přihlášených textů: 4.

Rád bych na tomto místě poděkoval všem, kteří se do soutěže aktivně zapojili, včetně těch, kteří zasedli v hodnotící komisi a především Hynkovi Jeřábkovi, který o tuto soutěž pečuje s velkým zanícením.

Druhou studentskou soutěží je Benes Award. Hlavním donátorem a patronem soutěže je prof. Michael Benes z RMIT Univerzity v Melbourne a soutěž chce ocenit nejlepší bakalářské nebo magisterské práce z oblasti zkoumání sociálních deviací. Výsledky za poslední roky: v roce 2016 cenu získala Mgr. Zuzana Václavíková (bývalá studentka FSS MU BRNO – práci vedl PhDr. Josef Smolík, Ph.D., MBA), v roce 2015 Mgr. Lucie Špráchalová (bývalá studentka Univerzity Hradec Králové – práci vedl PhDr. Václav Bělík, Ph.D., konzultoval doc. PhDr. Jan Lašek, CSc.), v roce 2014 Bc. Andrea Schejbalová (bývalá studentka FHS UK Praha – práci vedl Mgr. Jakub Binter), v roce 2013 Mgr. Magdalena Šormová (bývalá studentka Policejní akademie ČR - práci vedl PaedDr. Petr Přecechtěl). O tuto organizaci a hladký průběh této soutěže pečuje Jakub Holas, a samozřejmě také Kazimír Večerka. Oběma děkuji i za nasazení v rámci sekce sociální patologie.

Vedle toho naše společnost zajišťuje odborné hodnocení studentských prací v rámci Ceny E. Beneše, kterou vypisuje město Sezimovo Ústí. Zde je za naši společnost klíčovou postavou Jiří Buriánek.

Jsou však také věci, které se nám nepodařily či nedaří. Jednou z nich je nefungující web naší společnosti. Víme, že je to problém, omlouváme se a snažíme se ho řešit.

Nelze na tomto místě podrobně zmiňovat všechny aktivity a události, se kterými je ČSS spojena. Nicméně musím připomenout Sociologický buletin, který vychází jednou ročně a měl by být příjemným čtením o životě naší společnosti, tedy jak společnosti, kterou nepřesně označujeme přívlastkem „česká“, tak společnosti s přívlastkem „Česká sociologická“.

Hovořím-li o „české společnosti“ a „České sociologické společnosti“ nemohu nezmínit další rozměr naší činnosti, kterou je spolupráce se slovenskými kolegy a kolegyněmi. V roce 2015 se uskutečnilo

tradiční setkání českých a slovenských sociologů a socioložek v Bratislavě a jeho obsahem byla konference „25 rokov sociologickej rozmanitosti (Siedme slovenské a české sociologické dni)“. Účastníci z ČR se jí aktivně účastnili. Letos bude tato tradiční akce organizována naší stranou, organizace se ujme Katedra sociologie FF ostravské univerzity a já pevně věřím, že to bude další úspěšné i příjemné setkání.

A hovořím-li o setkání či setkávání, vracím se k vlastnímu smyslu a funkci ČSS, kterou je vytváření prostoru pro setkávání všech, kteří mají zájem o rozvoj sociologie. A jaké setkání je po odborné stránce nejvýznačnější pro Českou sociologickou společnost a českou sociologickou obec? Bezesporu je to Výroční konference naší asociace. Také proto letošní Výroční konference, která zanedlouho začne, nese název „Sociologická setkávání“. Organizace konference se ujal tým z Katedry sociologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy pod vedením Jiřího Vinopala a musím říci, že se své úlohy zhostil skvěle. Po úspěšných výročních konferencích minulých let v Plzni a na FSV UK v Praze, které byly výborně připraveny Janem Váněm a Františkem Kalvasem, resp. Hynkem Jeřábkem, přichází konference, která nás posunuje zase o pěkný kus dál. Svým pojetím tato konference naplňuje naši představu, že Výroční konference ČSS by měla být mimořádnou událostí, na které by nikdo z české sociologické obce neměl chybět. Neměl by propásnout tuto příležitost setkat se s dalšími kolegy a kolegyněmi. Jiřímu Vinopalovi se to podařilo skvěle a já mu přeji, aby konference proběhla bez problémů a hluboce se zapsala do mysli nás všech. Díky Jiří.

Tímto jsme se na imaginární cestě časem dostali až do přítomnosti, do nejsoučasnějšího okamžiku.

V Praze dne 1. 2. 2017

Dušan Lužný, předseda ČSS